

Програма виробничої (науково-педагогічної) практики для магістрантів спеціальності 016 – Спеціальна освіта / Укл. Пущина І.В., Бабій І.М., Кемкіна В.І., Івахненко А.А. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2017. – 17 с.

Укладач: Пущина І.В. к. пед. н., доц., Бабій І.М. к. пед. н., доц., Кемкіна В.І. к. пед. н., доц., Івахненко А.А. к. пед. н., доц.

Рецензент: С.М. Лупінович завідувач кафедри реабілітаційної педагогіки та здорового способу життя КЗ Запорізький інститут післядипломної педагогічної освіти» ЗОР, к. пед. н., доцент

Відповідальний за випуск: В.В. Клапчук

Затверджено на засіданні кафедри "Спеціальної освіти та реабілітології"

Протокол № 1 від ____ серпня 2016 р.

Авторами запропоновано програму виробничої (науково-педагогічної) практики для магістрантів спеціальності 016 “Спеціальна освіта”, яка допомагає в організації практики, здійсненні її контролю та оцінюванні практики студентів. Надаються зразки оформлення звітної документації.

Для викладачів і студентів вищих навчальних закладів.

Науково-педагогічна практика магістрантів спеціальності 016 «Спеціальна освіта» – це невід'ємний вид науково-дослідної роботи магістранта, який націлений на формування й розвиток професійних навичок викладача вищої школи, оволодіння основами педагогічної майстерності, уміннями й навичками самостійного проведення навчально-виховної й викладацької роботи.

Основна ідея – практики полягає у формуванні професійних умінь, пов'язаних з педагогічною діяльністю, у тому числі функцій проектування, конструювання й організації навчального процесу у вищих навчальних закладах. Види діяльності магістранта в процесі проходження практики припускають формування й розвиток стратегічного мислення, бачення ситуації, уміння керувати групою людей.

Мета науково-педагогічної практики:

- ✓ формування й розвиток професійних навичок майбутніх педагогів – викладачів вищої школи;
- ✓ оволодіння основами педагогічної майстерності, уміннями й навичками самостійного проведення навчально-виховної й викладацької роботи.

Завдання науково-педагогічної практики магістрів.

- ✓ Сформувати в магістранта уявлення про зміст і нормативні документи, що регламентують організацію навчального процесу кафедри спеціальної освіти та реабілітології.
- ✓ Удосконалювати аналітичну діяльність починаючих викладачів.
- ✓ Ознайомити магістрантів з особливостями організації навчального процесу та сформувати вміння проведення навчальних занять дисциплін спеціальності 016 «Спеціальна освіта» зі студентами.
- ✓ Формувати адекватну самооцінку, відповідальність за результати своєї праці.
- ✓ Навчитися розробляти учбово-методичні матеріали з дисциплін спеціальності 016 «Спеціальна освіта».

Організація науково-педагогічної практики регламентується:

- ✓ положенням про проведення практики студентів у вищих навчальних закладах України, затвердженим Наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93;
- ✓ методичними рекомендаціями зі складання програм практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженими Наказом Міністерства освіти України від 14.02.1996 р. № 3, 1-5/02;
- ✓ положенням про організацію і проведення практики студентів Запорізького національного технічного університету;
- ✓ навчальними планами магістрів спеціальності 016 «Спеціальна освіта».

Загальне навчально-методичне й наукове керівництво науково-педагогічної практики здійснює завідувач кафедри.

Керівництво магістрантами покладено на висококваліфікованих викладачів навчального закладу, які забезпечать найбільшу ефективність проходження практики та створюють для цього необхідні умови. Керівники надають магістрантам можливість користуватися наявною літературою, звітною та іншою документацією, допомагають в організації навчального процесу та проведенні занять, підборі необхідних навчально-методичних матеріалів.

Якість та повнота виконання магістрантом завдань науково-педагогічної практики має бути відображено в характеристиці-відгуку, в якій керівник оцінює роботу магістранта за результатами практики. Керівник підписує характеристику-відгук та за результатами практики магістранти здають письмовий звіт і захищають його.

Етапи науково-педагогічної практики:

I етап:

- ✓ проведення установчої конференції, на якій магістранти ознайомлюються з метою, завданнями практики, її змістом та основними вимогами;
- ✓ складання завдання на період науково-педагогічної практики;
- ✓ ознайомлення із звітною документацією, що передбачена вимогами науково-педагогічної практики магістра;

- ✓ вивчення навчально-методичного комплексу дисциплін, з яких стажується магістрант;
- ✓ детальне ознайомлення з навчальними посібниками та науково-методичними комплексами з дисциплін, з яких здійснюється практика;
- ✓ підготовка до самостійного читання лекції та проведення практичних занять.

II етап:

- ✓ проведення *однієї лекції* та *двох практичних занять* з підготовкою конспектів лекції та методичних вказівок до практичних занять;
- ✓ проведення педагогічного аналізу *однієї лекції* та *одного практичного заняття*, що були проведені іншими магістрантами.
- ✓ виконання завдань індивідуального плану.

III етап:

- ✓ підведення підсумків індивідуальної педагогічної діяльності;
- ✓ підготовка та оформлення звітної документації: звіт про проходження практики, розгорнутий конспект *однієї лекції* та *двох практичних занять*, педагогічний аналіз *однієї лекції* та *одного практичного заняття*, що були проведені іншими магістрантами.
- ✓ захист науково-педагогічної практики;
- ✓ участь у підсумковій конференції.

Під час практики магістранти систематично ведуть щоденник науково-педагогічної практики. У щоденнику відображають термін та зміст своєї роботи з виконаними завданнями індивідуального плану. Після закінчення науково-педагогічної практики щоденник підписують магістрант і керівник практики.

Вимоги до звіту з науково-педагогічної практики.

Звіт з науково-педагогічної практики – це основний підсумковий документ, що надає можливість проаналізувати й оцінити діяльність магістранта під час практики.

Звіт умовно поділяють на вступну частину, основну частину, додатки.

Вступна частина містить такі структурні елементи:

- титульний аркуш (додаток 1);
- завдання на практику (додаток 2);

Основна частина містить такі структурні елементи:

- вступ, який містить інформацію про мету, завдання, базу практики, порядок і термін її проходження;
- зміст практики: розгорнуті конспекти лекцій і практичних занять, протоколи відвідування практичних і лекційних занять та їх педагогічний аналіз (додатки 3, 4, 5, 6), тестові завдання з певної дисципліни, індивідуальне завдання.
- висновки, в яких узагальнюють основні підсумки практики.

Додатки розміщують після основної частини звіту.

Звіт оформлюють на аркушах білого паперу формату А4, з додержанням таких розмірів полів: верхнє й нижнє – 20 мм, ліве – 25 мм, праве – 15 мм. Звіт друкують на комп'ютері українською мовою, через 1,5 міжрядковий інтервал, використовуючи шрифт Times New Roman текстового редактора Microsoft Word 14 кегля. Оформлений звіт разом зі щоденником здають на кафедру спеціальної освіти та реабілітології.

До звіту з науково-педагогічної практики додається щоденник практики магістранта (додаток 7).

Підведення підсумків науково-педагогічної практики.

Після закінчення науково-педагогічної практики магістрант складає диференційований залік комісії, яку призначає завідувач кафедри.

Магістрант готує до захисту виступ не більше ніж на 5 хв., у якому викладає основний зміст результатів проходження практики.

Захист звіту оцінюють за 100- бальною шкалою та національною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), відповідний запис роблять у заліковій книжці магістранта в розділі «Практика» та в екзаменаційній відомості.

До заліку допускають магістрантів, які виконали програму практики, вчасно подали звіт та щоденник за встановленим зразком. Звіт, не допущений до захисту, необхідно доопрацювати згідно із зауваженнями й подати на кафедру для повторної перевірки. Магістранта, який не виконав програми стажування або одержав незадовільну оцінку при захисті, до державних іспитів не допускають.

Термін захисту – протягом десяти днів після закінчення практики.

ПРАВИЛА ВЕДЕННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ ЩОДЕННИКА ПРАКТИКИ

1. Щоденник з практики (додаток 7) є основним документом магістранта під час проходження практики і джерелом інформації для написання звіту.

2. У перші дні практики магістрант за допомогою керівника від бази практики складає календарний графік виконання індивідуального завдання.

3. Під час практики магістрант щоденно має записувати все, що зроблено за день з виконанням індивідуального завдання. У щоденнику відображається участь у науково-дослідній і громадській роботі кафедри тощо.

4. Не рідше одного разу на тиждень магістрант зобов'язаний подавати щоденник на перегляд керівникам від ВНЗ і бази стажування, які перевіряють щоденник, роблять письмові зауваження, дають додаткові завдання і ставлять підпис.

5. Після закінчення практики керівник ознайомлюється із щоденником та звітом і складає відгук.

6. Оформлений щоденник разом зі звітом магістрант має здати на кафедру спеціальної освіти та реабілітології.

7. Без наявності заповненого щоденника практика не зараховується.

Запорізький національний технічний університет
Інститут управління та права
Кафедра спеціальної освіти та реабілітології

ЗВІТ

виробничої (науково-педагогічної) практики
магістранта групи _____

(прізвище, ім'я та по батькові)

спеціальність: 016 – Спеціальна освіта

Місце проходження практики _____

Термін проходження практики _____

Керівник практики _____
(посада, прізвище, ім'я та по батькові)

Запоріжжя

201__

Запорізький національний технічний університет

Кафедра спеціальної освіти та реабілітології

ЗАВДАННЯ
на науково-педагогічну практику

магістранту групи _____

1. Місце проходження практики _____

2. Період проходження практики _____

3. Дата захисту звіту _____

4. Керівник практики _____
(посада, прізвище, ім'я та по батькові)

5. Індивідуальне завдання.

Магістрант отримав такі завдання:

Дата отримання завдання _____

Магістрант _____
(прізвище, ім'я та по батькові, підпис)

Керівник практики _____
(посада, прізвище, ім'я та по батькові, підпис)

Рекомендації щодо оцінювання якості лекції

При оцінці якості лекції першорядна увага повинна бути звернена на наступне:

1. Науковість змісту.
2. Відповідність способу розгортання теми рівню підготовленості слухачів.
3. Правильність підбора матеріалу для даної аудиторії, відповідність програмі.
4. Відповідність засобів активізації уваги й розумової діяльності складу аудиторії.
5. Вплив особистості лектора на аудиторію.
6. Виразність і доступність мови.

Кожен лектор повинен бути ознайомлений зі схемою аналізу лекції. Знання схеми дає можливість викладачеві-лекторові при підготовці й читанні лекції враховувати всі виділені в ній елементи, всі основні вимоги й домогтися більш високої її якості (див. схему).

При оцінці якості лекції магістр підкреслює в схемі якісні й кількісні показники, що відповідають його думці про спостережуваний педагогічний процес. Потім кількісні показники підсумовуються. Безсумнівно, що кожна кількісна оцінка повинна бути аргументована, а під час розрахунку підсумкової оцінки доцільно враховувати й загальне подання про успішність рішення лектором основних освітніх, виховних і розвиваючих завдань. При визначенні підсумкової оцінки прослуханої лекції варто звернути увагу на успішність рішення таких важливих вимог, як проблемність, науковість, зв'язок з життям, наявність професійної спрямованості лекції. За умови успішного рішення перерахованих вимог до лекції її професійна значимість підвищується.

Шкала підсумкової оцінки лекції:

90-100 – відмінно;

79-90 – добре;

59-78 – задовільно;

менш 59 – незадовільно

СХЕМА АНАЛІЗУ ЛЕКЦІЇ

Загальні питання:

1. Присутні: студенти групи № _____

(№ групи, прізвище, ім'я та по батькові магістрантів та викладача кафедри)

2. П.І.Б. викладача-магістранта _____

3. Дата відвідування, час _____

4. Спеціальність, предмет _____

5. Кількість студентів на лекції _____

6. Тема лекції _____

№	Що оцінюється	Якісна оцінка	Бали
1. Зміст			
1.	Науковість	а) відповідно до вимог в) популярно с) ненауково	5 3 2
2.	Проблемність	а) яскраво виражена в) відсутня	5 2
3.	Сполучення теоретичного із практичним	а) виражено досить в) представлено частково с) відсутнє	4 3 2
4.	Доказовість	а) переконливо в) декларативно с) бездоказово	5 3 2
5.	Зв'язок із профілем підготовки фахівця	а) гарний в) задовільний с) поганий	5 3 2
6.	Структура лекції	а) чітка в) розпливчаста с) безладна	5 3 2
7.	Виховна спрямованість	а) висока в) середня с) низька	4 3 2
8.	Відповідність навчальній програмі	а) повністю відповідає в) частково відповідає	5 3
9.	Використання часу	а) використовується раціонально в) зайві витрати на організаційні моменти с) час використовується не раціонально	5 3 2

2. Виклад матеріалу лекції			
1.	Метод викладу (переважно)	а) проблемний	5
		в) частково-пошуковий	4
		с) пояснювально-інформаційний	3
2.	Використання наочних матеріалів	а) в повному обсязі	5
		в) недостатньо	3
		с) не використовується	2
3.	Володіння матеріалом	а) вільно володіє	5
		в) частково користується конспектом	3
		с) повністю читає за конспектом	2
4.	Рівень новизни	а) у лекції використовуються останні досягнення науки	5
		в) у лекції присутній елемент новизни	4
		с) новизна матеріалу відсутня	2
5.	Реакція аудиторії	а) підвищений інтерес	4
		в) низький інтерес	2
3. Поводження викладача-магістранта			
1.	Манера читання лекції	а) захоплююча	4
		в) захопливість і жвавість присутні частково	3
		с) монотонна, нудна	2
2.	Культура мови	а) висока	4
		в) середня	3
		с) низька	2
3.	Контакт із аудиторією	а) яскраво виражений	5
		в) недостатній	3
		с) відсутній	2
4.	Манера тримати себе	а) помірковано виражена міміка й жестикуляція	4
		в) надлишкова міміка й жестикуляція	3
		с) надлишкова міміка й жестикуляція	2
5.	Зовнішній прояв психічного стану	а) спокій і впевненість	4
		в) деяка нервозність	3
		с) виражена нервозність	2
6.	Відношення викладача до слухачів	а) у міру вимогливе	4
		в) занадто строге	3
		с) байдуже	2
7.	Такт викладача	а) тактовний	4
		в) безтактний	2
8.	Зовнішній вигляд	а) охайний	4
		в) неохайний	2

Педагогічний аналіз провів магістрант _____
(прізвище, ім'я та по батькові)

Підсумкова оцінка та рекомендації

Підпис викладача кафедри _____
(посада, прізвище, ім'я та по батькові)

СХЕМА АНАЛІЗУ СЕМІНАРСЬКОГО (ПРАКТИЧНОГО) ЗАНЯТТЯ

Загальні питання:

1. Присутні: студенти групи № _____

(№ групи, прізвище, ім'я та по батькові магістрантів та викладача кафедри)
2. П.І.Б. викладача-магістранта _____
3. Дата відвідування, час _____
4. Спеціальність, предмет _____
5. Кількість студентів на занятті _____
6. Тема заняття _____
1. Загальні відомості – тип заняття, місце заняття, викладач _____
2. Раціональне використання форм, методів, прийомів навчання, спрямованих на ефективне досягнення навчальних цілей заняття _____
3. Наявність контакту викладача-магістранта зі студентами, створення обстановки доброзичливості й вимогливості _____
4. Використання на заняттях активних методів навчання, технології розвитку особистості студента _____
5. Здійснення наступності (послідовності) між темами, видами занять у відборі навчального матеріалу _____
6. Система одержання зворотного зв'язку (опитування, тестування й т. н.) _____
7. Методично обгрунтоване застосування демонстраційного й роздавального матеріалу _____
8. Педагогічна техніка викладача-магістранта _____
9. Загальні висновки про ефективність заняття _____
- Педагогічний аналіз провів магістрант _____
(прізвище, ім'я та по батькові магістранта-рецензента)
- Підсумкова оцінка та рекомендації _____
- Підпис викладача кафедри _____
(посада, прізвище, ім'я та по батькові)

РЕЦЕНЗІЯ НА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТТЯ ЗІ СТУДЕНТАМИ ПРИ ПРОХОДЖЕННІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Магістранта групи _____
(№ групи, прізвище, ім'я та по батькові магістранта, який проводив заняття)

№	Критерії оцінки	Шкала оцінок				Зауваження рецензента
1.	Повнота й правильність розкриття теми	2	3	4	5	
2	Логічний і послідовний виклад теми					
3	Характер викладу матеріалу					
4	Стиль і переконливість викладу					
5	Уміння укладатися у відведений час					
6	Темп мови					
7	Використання спеціально підготовлених ілюстративних матеріалів					
8	Упевненість і спокій магістра					
9	Грамотність, виразність мови, дикція					
10	Жестикуляція					
11	Помилки й застереження під час виступу					
12	Загальна манера поведінки виступаючого					
13	Власне відношення до проблеми, яка викладається					
14	Рівень зворотнього зв'язку					
15	Загальна оцінка рецензента					

Рецензент: _____
(прізвище, ім'я та по батькові магістранта, який проводив аналіз заняття, підпис)

" ____ " _____ 201__ р.

Запорізький національний технічний університет
Інститут управління та права
Кафедра спеціальної освіти та реабілітології

ЩОДЕННИК

Виробничої (науково-педагогічної) практики
магістранта групи _____

(прізвище, ім'я та по батькові)

спеціальності 016 – спеціальна освіта

Запоріжжя

201__ р.

Календарний графік проходження практики

[illegible]

Керівник практики _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

[illegible][illegible]

Керівник практики _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)